

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

Štajerski dež. zbor.

XIX. Seja 13. jan. 1874. Predpoldné.

Celjskim okoličanom

v resni v preudarek in tudi drugim v poduk padamo poglavitne reči iz vprašanja, ktero je stavil celjski župan, dr. Nekerman, do vlade, oziroma do dež. šolskega sveta zastran izšolanja celjske okolice. — „Prebivalstvo mesta“ — pravi — „je čisto nemško (rein deutsch)*, ono kmečkih srenj v okolici skoro čisto slovensko.“ Od tod težave v skupni šoli za mestjane in okoličane. „Leta 1869 je šolska srenja prejšnjo 4razredno glavno šolo vsled pritiskovanja od strani ministerstva na svoje stroške prevzela proti temu, da mestni srenji izključljivo pravica pripada, učitelje imenovati, učnino pobirati, in da je nemščina izključljivi učni jezik, okolica se je pa obvezala, vsako leto 300 gld. mestu povračevati in tudi sicer prilagati za vzdržanja dvarazredne dekliške šole, sicer se pa je okolična srenja podala vsakega vpliva do šol.“ (Ta je lepa: plačevati, pri tem pa vseh pravic se odpovedati! Vidi se, da ni imela okolica pravega voditelja in modrega svetovalca. Vredn.) „Z novimi šolskimi postavami se je vse to spremenilo in tudi dekliška šola dobila je 4 razrede.“ Že pri prvem šolskem proračunu meseca jan. 1871 je mestni šolski svet sklenil, da je pogodba z okolico zastran šole vsled §. 66. postave od dné 4. febr. 1870 prenehala, da ima omenjena srenja okoličanov sama skrbeti za narodno šolo, in da se skuša pri deželnem šol. svetu doseči, da bi okolica izšolana bila; sve to se pa naj okolici naznani, da za to stvar o pra-

*) Kaj pravite k temu narodnjaki, ki ste si mislili z „liberalizmom“ respekta pri liberalnih nemščurjih pridobiti, ki pa zdaj za vas še vedeti nočejo? Nekdaj, ko se abotni liberalizem strank ni bil razcepil, bilo je tudi v Celji drugače: složna narodna stranka je celó nemščurškim mestjanom imponirala! Glejte zdaj sad liberalizma!

Vredn.

vem času poskrbi, in da se naj z ozirom na znesek davka primerna svota za šolo v proročun postavi.“

„Ta sklep se je okolični srenji brž na znanje dal, ona pa ostane pri svoji trmi („hält fest an ihrem Shylok Schein“), noče o šolskih postavah nič vedeti, hoče le onih 300 pogojenih gld. plačevati, za dekliško šolo pa nič.“ Potem poveda, kaj vse mesto za šole troši, da je 444 za šolo zrelih mestnih otrok, v okolici pa 377, o d kterih velik del v šolo ne hodi. Vrh tega je nad 100 otrok iz drugih dežel, kateri — po županovih besedah — v Celji v šolo hodijo, „da bi se drugega jezika naučili.“ (Za te otroke pač Celje pravo mesto ni! Ker je namreč v mestjanski šoli „izključljivo nemški učni jezik“, se tuji otroci ne morejo v njej slovenskega učiti; in ker je tudi „prebivalstvo mesta — po županovih besedah — „čisto nemško“, bi tuji otroci tudi v mestu slovensčine ne čuli; torej stariši teh otrok najpametneje storijo, če svoje otroke iz Celja vzamejo, ker je tukaj vse „rein deutsch“, in se torej namen v Celji doseči ne da.) „Že zdaj je v posamesnih razredih po 100 otrok, in ker kmetje svojo deco le prvi 2 ali 3 leta v šolo pošiljajo, je v teh razredih nad 100 do 148 učencev. Vrh tega še različnost jezika, razloček mestjansko in kmečko vzrejenih otrok (kteri so le boljši? Vred.), in nad vse to: izključljivi nemški poduk! „Welcher Widersinn!“ vsklikne župan govornik; zares — „kolika neumnost!“ — Slovenski okoličani, zgrabite to besedo in držite jo! Nemški župan, dr. Nekerman, vam pravi, in — če kedaj — je v tem resnico povedal, da je neumnost, vaše slovenske otroke v čisto nemško šolo siliti in tlačiti!

Potem omenja, kaj vse da je pametni mestni šolski svet storil, da neha ta „neumnost.“ Pisal je 31. dec. 1871 deželnemu šol. svetu, da naj to „neumnost“ odpravi in okoličane prisili, da si svojo lastno narodno šolo napravijo. Dež. šol. svet je ná to prazen izgovor dal, in

mestni šol. svet je dne 10. avg. 1872 prazni izgovor z mastnim poročilom nazaj v Gradec poslal. L. 1873 je okrajni šol. svet, v čigar področje bi nova šola spadala, isto zagodel deželnemu šol. svetu, kakor mestni šolski očetje, pa vse zastonj; stvar ne gre naprej. Pred nekaj meseci je deželni šol. svet nasvetoval, da se naj za slovenske otroke — paralelke v mestjanski šoli napravi. Toda šola je pretesna; morali bi toraj po mestu kvartire za kakih 5 razredov poiskati, kar pa tudi ne gre, ker mesto premalo kvartirov ima, in ti so predragi. Mestni šol. svet pa tega tudi zato neče, ker bi tole „nepokorni bližnji soseski na korist bilo.“ Rajši se mestni šol. svet službe odpove, kakor bi to storil, češ, da bi paralelke v pedagogičnem in naučnem oziru neprimerne bile.

Tako je navstala — sklepa župan dr. Nekerman — zmešnjava, ki se le po komisijonalnem preiskavanju razmotati da, in župan vpraša ces. namestnika:

1. Hoče li deželnemu šol. svetu naročiti, da vzame v roke dvojno poročilo celjskega šol. sveta, v katerem zahteva izšolanje celjske okolice, in jo prisili k plačanju stroškov za deklško šolo; in

2. če treba ukazati komisijonalno preiskovanje, da se ta stvar razmota? —

Iz vsega tega sledi za celjsko okolico tole: Ako že mestni župan sam pravi, da je „neumnost“, ako se slovenski otroci silijo med mestne nemške, ne more menda nijeden pameten mož več trditi, da je — modro, če slovenski otroci v nemško šolo hodijo. Potreba posebne narodne šole za okolico je toraj tako jasna kot ribje oko. Okoličani pa tudi zamorete brez strahu dela se lotiti, kajti mestni župan dr. Nekerman je ob tej priliki v deželnem zboru povedal, da ste l. 1871 za učnino nabrali 900 gld. — Če se brž naprave lastne šole lotite, bo tudi mahoma konec pravde, ali ste še dolžni za mestne šole kaj plačevati, in to tem bolj, ker je mestni šol. svet sam v sklepu izrekel, da je pogodbe z vami konec. — Ker pa v teh rečeh srenjski zastop besedo ima, se mora brž pokazati, bodo li g. opatovi „izvoljeni možje kot odborniki celjske okolice svojo dolžnost storili?“

Prestopimo k dnevnemu redu! V tej, kakor naslednji 20. seji je šlo za prenapredbo srenjske postave. Govorilo se je strašno veliko, nasledek je pa bil kakor pri onem vozniku, ki je s konji in vozom v blatu obtičal, ter ni vedel, kaj bi počel. Prišlo je bilo mnogo ljudi gledat, nasvetoval je drug za drugim, kako voz z blata potegniti in ubogo živino rešiti, alj voz se ni premaknil. Slednjič pride enemu modra misel v glavo in reče: Dajte si dopovedati! Z vozom naprej ne gre, ker smo prvič v ozkem kolovozu, ter ni mogoče pripreči in z vozom krenuti; drugič pa drži kolovoz vkreber. Po mojih mislih je treba

voz od zadej nazaj potegniti in po drugi stezi domu spraviti. — To pa ne — reče voznik; to bi bila sramota za me in mojo živino; nazaj pa ne grem! In tako je spregel in voz v blatu pustil, pa šel domu!

Tako blizo je s srenjskimi zadevami. Nevarnost zunaj mest je splošna; krajna policija, ki se je srenjam prepustila, je obtičala v blatu javne razbrzdanosti in hudobije. To spozna vsakdo, tudi vlada; kako pa voz iz blata potegniti, o tem so si misli silno navskriž. — Deželni odbor je predložil spremembo srenjske postave od leta 1864. Razdelil je namreč posle, ki po §. 24. sr. post. v področje srenj spadajo, v tri vrste: a) samostalnega, b) krajno - policijskega in c) izročenega področja. To je dež. odbor storil zato, ker je hotel srenjam, ki naloženim poslom niso kos, pot pokazati, da se namreč v eni ali drugi vrsti poslov prostovoljno med sebo združijo in za posel, ki ga posamesne ne morejo opravljati, osnujejo skupno ali upravno srenjo med sebo. Po §. 33. nove postave bi srenje, ki se v upravno srenjo združiti nočejo, zamogle napraviti konkurentno (natečno) srenjo med sebo, to je: za upravo krajne policije bi jih več skupaj strošek zlagalo.

Druga prenapredba zadeva instancije v policijskih zadevah. Po sedanji postavi gredó pritožbe proti sklepom in naredbam srenjskega predstojnika pred srenjski odbor; pritožbe proti srenjskemu odboru pa pred dež. odbor, ali pa tudi pred politično gosposko, če je namreč srenjski odbor s predstojnikom vred protipostavno ravnal. Dež. odbor je pa v novi postavi predložil, da gredó vse pritožbe zoper razsodbo župana v policijskih zadevah pred pol. gosposko, ki naj razsodi v vsakem slučaju.

Vse te predloge in vso postavo je sprejel odbor za srenjske zadeve, le da je nasvetoval po silno združenje srenj tudi za policijsko upravo, ter bi naj vlada brž poiskala vse vnevarne srenje, ki ne morejo tatov, potepuhov in razbijavcev poloviti in krotiti, ter jih (namreč take srenje) vpregla v večjo upravno srenjo. — Poročevalec srenjskega odbora bil je Seidl, kteremu so se kar oči svetile, ko je to priporočal ter si je menda že obetal zlatega veka, ko bode on „oberbürgermeister“ ter bo policijsko palico vibtil nad vsemi srenjami v Kamški okolici. — Govorilo je o teh predlogih mnogo poslancev, med temi nekteri, ki se v poglobitnih rečeh skladajo s Hermanom, čigar govor je „Gosp.“ svojim bralcem podal, da se natanko podučite, za kaj da gre. Poslanec Čok z Judenburga je v tehtnem govoru do tega prišel, „da so nasledki napačnega srenjskega reda: zmešnjave, nespoštovanje postav in — anarhija“ (razdrtje) ter je predlagal: 1. da se nova srenjska postava za zdaj v posebni pretres ne vzame; 2. da dež. odbor osnovo te postave s svojim in poročilom srenjskega odbora kakor tudi s steno-

grafičnim poročilom te seje političnim oblastnjakom, okrajnim in nekterim srenjskim zastopom vsakega pol. okraja v razsodbo pošlje in potem vse to v prihodnjem zasedanju zopet dež. zboru predloži. — Predloge g. Hermana najdete v njegovem govoru. Po našem prepričanju je on edini v teh rečeh pravo zadel, ko je dokazal, da je treba previdno stopiti nazaj in po drugi poti srenje uravnati. On hoče majhne upravne okraje, z eno samo gosposko, ki bi naj imela vso upravno oblast v rokah: politično, sodnijsko in davkarsko z vsemi opravili, ki jih zdaj za posebno plačila notarji opravljajo; pod to oblastjo naj stojé samostalne katastralne srenje, nad njo pa okrožna gosposka in nad temi edina deželna vlada, odgovorna deželnemu zastopu. — Ker pa to po nekdanjih zemljišnih gosposkah diši, zato je vse, kar liberalne hlače nosi, proti Hermanovi osnovi, ker se liberalizma naddahnjeni gospodje nobene reči tako ne bojé kakor besede: nazaj! naj si je ravno v nekdanji priprosti, ceni in urni upravi mnogo dobrega za kmeta bilo.

Seja popoldné. Kakor že predpoldné od strani deželnega glavarja, so tudi popoldné pušice letele na g. Hermana, ki je resnično popisal žalostno stanje na kmetih in v državnih razmerah sploh. Le poslanci konservativne stranke se ž njim strinjajo, ter hočejo tako srenjsko osnovo, da bodo srenje lažje shajale. — Obžalovati je pa, da sta poslanca: dr. Srncec in dr. Vošnjak svojemu tovaršu Hermanu z liberalci vred ugovarjala. Dr. Srncec mu je očital, da je vse pretiral, češ, da razmere na spodnjem Štajerskem niso tako žalostne; sam pa je še bolj stvar natezal, ker je Hermanu podtikal, da hoče vse tako imeti, kakor je bilo pred letom 1848, ko vendar Herman srenjskih zastopov hoče, lé da so po modrejši postavi osnovani ter se od kmeta več ne tirja kakor storiti zamore. — Je li poslanec dr. Srncec v smislu ljudstva govoril, zahtevajé večjih srenj, za policijo pa zagovarjaje upravne skupne srenje, torej nove zastope, nove organe, in nove stroške, — naj sodijo njegovi volilci, ki menda tudi že zdavno spoznajo, da kmet kmeta strahovati ne more, da kar posamesne srenje pri policijski upravi ne morejo, tudi večje srenje ne bodo mogle, — strah le gosposka dati zamore! Koliko resnice da je v nazorih dra. Srncea gledé na to, da bodo večje, posilama zložene srenje lažje premagale težave policijske uprave, pokazal je deželni glavar v svoji drugi besedi, rekoč: „Če bi res bilo, da so večje srenje bolj svojim poslom kos, bi morale že sedanje večje srenje proti manjšim to prednost kazati. Na Štajerskem imamo — razun mestnih in trških — 186 srenj, ki štejejo nad 1000 duš; 60, ki štejejo nad 2000, nekoliko takih, ki štejejo celó do 4 in 5000 duš. Slišali še pa nismo, da se v teh večjih srenjah boljše godi, kakor

v manjših; godi se — po sporočilih — povsod enako slabo“. (Glasovi: Celó resnično!) Tako govori oča sedanje srenjske postave in še pristavlja, da bi vstanovitev upravnih srenj s stalnimi uradniki deželi kakih 200.000 gld. novega stroška nakladala.

Tudi dr. Vošnjak pravi, da niso razmere na kmetih tako hude, kakor jih je Herman popisal. Da je pa to le še preveč res, potrdil je v naslednji seji deželni predsednik s številkami hudodelstev! Vošnjak s Srncem vred zagovarja posilno združevanje srenj v večje srenje, podpira to s skušnjami na Kranjskem, kamor je, kakor pravi, „izlet“ bil napravil, češ, da tam vse gladko gre. (Mogoče; ko je pa na to deželni glavar rekel: „Ich gratulire“, „srečo dobro“ — se je zbornica smejala, ker si je menda vsak mislil: na kratkem „izletu“ se srenjske razmere po Kranjskem ne dajo spoznati. Vredn.)

XX. Seja 14. jan. 1874. Nadaljuje se razgovor o preuredbi srenjske postave. — Zanimiv je bil govor dež. predsednika. On spozna, da se je srenjam preveč naložilo; da pa ne morejo vsemu kaj, krivo je po njegovih mislih to, da srenje premalo vzajemno delajo, da ene svoje dolžnosti po mogočnosti izpolnjujejo, druge jim pa v isti stvari premalo pomagajo. Pomoček zoper to nehajstvo vidi v osnovanju upravnih srenj po predlogu nove postave. Odkritosrčno pripoznava, da je stan javne varnosti zares obžalovanja vreden! To spričuje po naslednjih številkah: Leta 1867 je bilo 263 hudodelstev proti varnosti življenja, 1037 proti varnosti imetka; l. 1868 prvih 311, poslednjih 1038; l. 1869 prvih 447, poslednjih 1017; l. 1872 prvih 524, poslednjih 1452; od lanskega leta še ni natančnih podatkov, stanje pa je še žalostnejše, ker je le samo v graškem sodnijskem okraju 255 hudodelstev proti varnosti življenja, 1894 pa proti varnosti imetka bilo! Hudodelstva so se torej od leta do leta množile tako, da pride l. 1872 že na 787 prebivalcev eden hudodelnik! — Da pa vendar liberalna éra celó na cedilu ne ostane, segel je žl. Kübeck nazaj pred leto 1848, in primeril leto 1871 z leti 1843 in 1847, češ, da bi leta 1871 proti letu 1843 moralo biti 1318, proti l. 1847 pa 1354 hudodelstev, ko jih je vendar l. 1871 le 1054 bilo! To je sicer res, ker jih je to leto oziroma najmanj bilo; ko bi pa ekselenca primeril bil leti 1872 in 1873 z leti med 1820—1830, bi se pokazala bila druga, strašanska razmera.

Po zahtevanju poročevalca Seidlina, ki je v končnem govoru na vse strani več menj tolste zaušnice dajal, se je po imenih sklevalo. Za 1. Čokov predlog, da se nova srenjska postava v posebni pretres za zdaj ne vzame, to je: da se preide na dnevni red, glasovalo jih je 34 proti 22, predlog je bil torej sprejet. Za to sta od slovenske strani le Herman in Janežič glasovala. Za 2. Čokov predlog (glej góri) je

glasovalo 39 proti 17, je bil toraj tudi sprejet. Hermanov predlog pa, da vlada oskrbuje krajno policijo, in na tej podlagi srenjsko postavo prenaredi, je padel pri glasovanji. (Konec sledi.)

Cerkvene zadeve.

Preč. sekovskem škofu je došlo že, kakor se v „Vtld.“ poroča, kakih 30 prošinj, da v imenu katoliških vernikov pri svetlem cesarju oporekajo „verskim“ postavam, ktere hočejo očaki državnega zbora napraviti. — Zastran naše škofije pa še nič ni slišati, da bi se kdo za to oglasil.

Zaprtemu nadškofu Ledohovskiju je vendar vlada dovolila, da se sme majhna kapelica za silo pripraviti.

Nemški preč. škofi izdali so vkupni pastirski list do duhovščine in vernikov, v katerem zdaj, dokler še niso zaprti, prav po očetovsko razlagajo žalostno stanje kat. cerkve na Nemškem, in kako da je vse to prišlo in kaj še vse priti vtegne. Prihodnjič več o tem prelepem pastirskem listu.

Voda Prusakom na mlin napeljana. V Pruskem dež. zboru je protestantovski pastor Richter slavo speval avstrijskim „verskim“ postavam, rekoč: „Skoz in skoz katoliška Avstrija nastopila je isto pot kakor mi. Ali se ni brez vsega pogajanja z rimsko stolico konkordat odpravil? Ali ni katoliška vlada v Avstriji postav predložila, ki imajo še več v sebi kot naše postave od meseca maja?“ Ta hvala iz ust luterana in Prusaka poveda vse!

Na Badenskem, kjer je kat. cerkev že toliko hudih bojov z vladno prestala, so zdaj tudi skovali nove postave po Bismarkovem receptu, zlasti ono, da ne more nihče župnik postati, kdor ni pred vladnim komisijonom skušnje dostal in za dostojnega spoznan bil. Te postave seveda škofje po svoji vesti ne bodo mogli sprejeti in začela se bo tudi na Badenskem nova cerkvena praska.

Na Švicarskem so smeli odstavljene župniki dosihmal še vsaj v privatnih hišah svojih župnij stanovati in tamkaj božjo službo opravljati. Zadnje dni pa je prišlo strogo povelje, da morajo ves okraj zapustiti. Ker je pa vlada vedla, da ne bodo ubogali, je poslala vojaške lovece, da nepokorneže polovijo. Kakor pravi lovci, ki nad divjo zverino grejo, so od več strani one vesi oblegli, kjer so mislili, da kaki dukovnik skrit stane, da bi jim gotovo nihče ne ušel. Pa tudi kat. kmetje so bili zvite glave. Že več časa so stražili po svojih okolicah, in kakor hitro so nevarnost zapazili, so jo duhovnikom naznanili, da so se zadosti zgodaj umaknili v bolj samotne gorate kraje. Zato jih niso mnogo vjeli; med vjetimi je neki 80 let stari župnik, ki je že 53 let mašnik. Starček ni mogel dalje bežati, in je prišel rabelj-

nom v roke. — Bomo skoraj tam, kjer so bili prvi kristjanje, ki so ob času preganjanja v podzemeljskih votlinah skriti božjo službo obhajali.

Gospodarske stvari.

Kdaj je najboljša detelišča z gipsom (malcem) potresati?

Da je zelo koristno in velikega vspeha, detelišča z gipsom potresati, je kmetovalcem znana reč. Manj znano pa morda je, kdaj je najpriličniši čas, to delo opraviti.

Na Šleskem so se detelišča že od pamtiveka sem prav rano spomladi gipsovala, prav za prav še pozimi, in to z najboljšim vspehom. Te skušnje so bile objavljene, in ker tudi našim kmetovalcem dobro pridejo, jim jih tukaj naznanjamo. Kako so pa skušali? Izvolili so si nekoliko detelišč jednake lege, jednako dobre zemlje in so jih razdelili na dva dela. Prvi del se je gipsal že v prvi polovici meseca januarja, drugi pa v drugi polivici meseca aprila. Že brž v začetku spomladi pokazala se je na rano gipsanem detelišču bolj živa rast v primeri s poznejše gipsanim, in prva košnja poprek računeno je dajala 12 centov detelje na oral več od onega detelišča, ki je bilo pozneje z gipsom postrošeno. Gips se po večji mokroti, ki ga pri ranem potrošanju še po zimi zadene, bolje razkroji in pri tem razkrojenju tudi na razkrojenje v zemlji ležečega, pa ne razkrojenega, kalija vspešno deluje. Kali pa je detelji živo potrebna hrana, kakor to tudi posipanje detelišč s pepelom kaže; in tako rano gipsanje več pomaga, kakor pozno. Naj se naši kmetovalci tega sami prepričajo.

Posnetki iz gozdne postave za vojvodstvo Štajersko.

I. Oddelek.

(Dalje.)

§. 19. Ako varnost oseb, državnega in privatnega blagá poseben način ravnanja z gozdi proti plazom, obronkom pečin (Felsstürze), urvinam, melinam, udorom itd. nujno tirja, se more ta posebni način od vladine strani vpeljati in dotičen les v prepoved djati. Ta prepoved obstoji v natančnem predpisu tega, kako z gozdom delati, da se, kolikor mogoče, ohrani. Če iz takih naredeb zahteve po odškodovanju nastanejo, se morajo te po obstoječih postavah obravnavati. Osebe, katerim se obdelovanje prepovedanih gozdov izroči, se morajo za to posebej v prisego in dolžnost vzeti in za vresničenje posebnega ravnanja odgovorne storiti.

§. 20. Djanje v prepoved se na prošnjo krajne srenje ali udeležencev ali vsled naznanila kakega javnega uradnika, potem na podlagi posebne komisijonske pozvedbe od okrožnih, in kjer

teh ni, od najnižjih političnih oblastnij izreče. K komisijonski pozvedbi so srenjski predstojniki, vse udeležene stranke, kakor tudi posebni zvedenci poklicati. —

Na gozdih v prepoved djanih ležeče služnosti morajo, kolikor je treba, popolnoma počivati, (mirovati). —

Kakor se morejo gozdi v prepoved djati, tako se morejo tudi držé se enakega postopanja, kakor pri djanju v prepoved, iz prepovedi djati.

§. 21. Občinski gozdi se praviloma ne smejo razdelovati. Če je pa v posamesnih primerih njih razdelitev nujna potreba, ali če posebne dobičke obeča, ki z občno skrbjo za vzdržavanje gozdov niso v nasprotju, se v vsakem takošnem primerleju dovoljenje k temu dati more. V oziru na druge gozdne razdelitve odločujejo postavbe o delitvi in zložitvi zemljišč.

§. 22. Da se pa postavne določbe gledé obdelovanja gozdov in lesov predpisane v vseh ozirih natanko izpeljujejo, se morajo od lastnikov za gozde dosti velike, ki jih ima deželna oblastnija po posebnih razmerah za take spoznati in razglasiti, zvedeni gozdnarji, ki so od vlade sposobni spoznani, postaviti.

O spoznanju sposobnosti imajo obstoječe zapovedi veljati. K ovadbam pri političnih oblastnijah o opaženih zoperpostavnih samooblastnostih v porabi gozdnega zemljišča v druge namene, o opuščenih spodreditvi, pustošenju in neprikladnem ravnanju z gozdom (§§. 2, 3, 4, 5, 6 in 7) je vsakdor gledé na §. 23. opravičen.

§. 23. Politične oblastnije imajo obdelovanje vseh gozdov svojih okrajev v obče na d-zorovati. —

V primerih po §. 22., ki so jim do znanja prišli, imajo s pozvanjem udeležencev in nepristranskih zvedencev, potem v primeru privatne gozde zadevajočem, tudi lastnikov sosednih mejnih gozdov ali njih pooblastencev pozvedovati in potem odločevati.

Komisijonski stroški se morejo od ovadenega, ki ni brez vse krivde, pri ničevnih ovadbah in tožbah pa od tistega, ki jih je zakrivil, nositi.

Če se stranke zastran odškodovanja (§. 8.) po zvedencih najdenega ne morejo porazumeti, jim stoji pravna pot odprta.

Metrična mera.

(Spisal Ignacij Cizelj, učitelj.)

Četrto nedeljo po večernicah.

(Konec.)

Na dalje pazite na razvijanje sledečih računov:

1) 1 funt mesa velja 28 kr.; po čem pride kilogram?

En kilogram ima 100 dekagramov, kojih na 1 funt 56 pride. Rekli bi tedaj lahko: 56 dekagramov velja 28 kr. Na en dekagram pride

Priloga „Slov. Gosp.“ k št. 9.

$\frac{1}{2}$ kr. in 100 dekagramov je 1 kilogram, torej 100 krat $\frac{1}{2}$ kr., t. j. 50 kr. velja.

2) Ako se sedaj za 56 gld. 2 centa mesa dobta, koliko kilogramov za tiste denarje?

En cent ima 56 kilogramov; 2 centa 112, ktera tudi 56 gld. veljata.

3) Krava tehta sedaj 3 cente 30 funtov; koliko po novem težju?

3 centi so 3 krat 56, t. j. 168 kilogramov. 30 funtov je pa 56×30 dekagramov, namreč: 1680, iz kterih se 16 kilogramov in 80 dekagramov našteje. 3 centi in 30 funtov je tedaj 184 kilogramov in 80 dekagramov.

4) En kvintele svile velja sedaj 18 kr.; po čem pride en dekagram?

En dekagram sta po našem 2 kvintelea, ktera 2 krat 18, t. j. 36 kr. veljata.

5) En vagan pšenice tehta 85 funtov; koliko je to kilogramov?

85 funtov je 85 krat 56 dekagramov, namreč: 4760, iz kojih se 47 kilogramov in 60 dekagramov našteje.

6) Svinja se na vago po 24 kr. funt prodaja; po čem pride kilogram?

En kilogram je 1 in $\frac{3}{4}$ funta. 1 funt velja 24 kr., $\frac{3}{4}$ pa 18; tedaj se kilogram po 42 kr. plača.

Ako si gospodar v teh štirih nedeljah dotične vrstice o metrični meri pazljivo prebiral; skoz teden načrtanih vodil sebe in družino večkrat spominjal, si prebavil vso težavo in treba se ti ni bati nastopa leta 1876; kajti že sedaj imaš o novi meri nekoliko duha, in ako omenjene vrstice v „Gospodarju“ še dva-trikrat ponoviš, boš toliko izurjen, da te tujec, prekanjena gospoda itd. pri njeni priliki oslepariti ne bode mogla. — Da bode nova mera natančnejša od stare, sami previdite, in da bo v nji vsak račun lahkeji, ker se bo le z 10, 100, 1000 itd. opraviti imelo, je gotovo resnica. Želeti bi še le bilo, naj bi z nastopom nove mere draginja ponehala in za mnogo nadlegovanega kmeta prišel veselejši čas od denešnjega, v katerem je le malo kmetov, ki bi si zamogli pri velikih stroških in davkih kaj prihraniti.

Dopisi.

Iz Gradca. Mnogo je že „Slov. Gosp.“ pisal v ljudskih založnicah in vidi se, da z dobrim vspehom. Tudi jaz hočem danes omeniti založnice, pa ne ljudske založnice, ampak državne, katera je ravno na „fašenk“ svoje delovanje tukaj začela. Naši kričači v Gradci so morda mislili, da bode že prvi dan vse mrgolelo ubogih obrtnikov v njih založniški uradnji, pa vendar so se jako motili. Na fašenk niti živa duša ni prišla prosit posojila iz državne posojilnice. — Zdeva se mi, da gospa „Tagespošta“ s tem nikakor ni zadovoljna, ker to vest nekoliko klaverno naznanja in s tem kaže, da bi privrženci

te stranke najrajši imeli, ako bi državna posojilnica imela dan za dnevom na stotine prosilcev, „soll der liberale Zweck nicht verfehlt werden.“ — Mi pa rečemo: „ljudstvo pomagaj si samo in napravi si ljudske založnice“, potem bodo vse državne posojilnice prav nepotrebne.

Iz Mariborske okolice. (Nekaj Turškega.) Poslednjemu dopisu v „Gosp.“ dostavljam danas nekoliko resničnih podatkov, ki spričujejo, da, če ne najde skoro Seidl človeka, ki ga bo ugnal, zabredemo popolnoma v turške homatije. — Dne 18. jan., v praznik presladkega Imena Jezusovega, se je v Kamci ravno med drugo božjo službo odločil bil čas, da novo izvoljeni srenjski odborniki pred polit. komisarjem svojo obljubo storijo. Da se je to v Kamci, a ne v Mariboru pri gospôski godilo, je — po besedi nekega vinčarja — uzrok ta, ker je kamški „strah“ zdaj pri cesarju „prelat“ postal; drugi pa hočejo vedeti za drug uzrok, in ti imajo menda prav, kakor se vidi iz naslednjega.

Skupaj so bili poklicani novi srenjski zastopniki iz Kamce, to je kamški in oni z Maribora, potem iz spodnje sv. Kungerte in od sv. Križa. Prejšnji srenjski predstojniki z Rosbaha (kamške fare), Brestenice in Jelovca so se nekđaj pred „strahom“ izustili: „Alj bi ne bilo mogoče, enega pisarja in srenjskega beriča imeti, ker smo farani šolo postavili, v kateri je srenjska pisarnica in ječa?“ — To so nekđaj rekli; nikdar pa jim ni v mislih bilo, da bi se svoje službe odpovedali in srenje varuštvo „Straha“ in mariborskih dohtarjev in gospodov prepustili. A Seidl kot nekdanji vojak ne pozna šale. Napravil je ta dan z mestjani zbranim odbornikom pojedino, nad vhodom v krčmo je pa bil osodepolni napis: „Willkommen die Gemeinden - Vereinigung!“ — Med obedom in ko je že vinček srca bil ogrel, vpraša večkrat Seidl in mariborski nemčurji tudi s vprašanjem v kmete tiščijo: „Alj se resnično zedinite?“ — „Da, kakor smo se zmenili“, so kmečki odborniki odvrčali, na §. 2. sr. postave pa, ki govori o pogodbi združenja več srenj v eno, še pa nobeden mislil ni! In tudi komisar, g. Krulec, ki je v slovenskem jeziku nemčurjem pomagal, ni razložil, kakošen pomen da ima združenje, da namreč združene srenje vso svojo samostalnost zgubijo. Ko bi bil le eden teh „gospodov“ nevednim ljudem ta nasledek povedal, bilo bi vsem mahoma jasno, da „gospodje“ vse kaj druga v mislih imajo, kakor so imeli oni trije župani, ki so edino le hoteli enega beriča in pisarja za vse.

In med temi pojedinskimi burkami se prikaže **protokol**, v katerem se razločno bere: „Beschluss. (!!!) Die Gemeinden Rossbach, Tresternitz und Jelovec vereinigen sich nach dem §. 2. zu Einer Ortsgemeinde unter dem Namen „Gams bei Marburg“ so, dass sie als eigene

Ortsgemeinden zu bestehen aufhören.“*)

— Ker tega protokola takrat še ni bilo, ko so omenjeni trije predstojniki (11. jan.) ono željo po vkupni pisarni in policijski osebi Seidlnu odkrili, je še le zdaj (18. jan.) vabil predstojnika v Rosbahu, g. J. K., da protokol podpiše, in ta mislé, da nič druga ni kakor ona nedolžna zadeva, podpiše, par dni potem pa najde pri srenjskem pisarju, kaj da je prav za prav podpisal!! Na Trestenici in Jelovci sta se volila 2 nova predstojnika, in tema je hitro Seidl pobrati dal pečate, pisma in mape, ker sta prejšnja predstojnika oni nepostavni protokol bila podpisala. Predstojnik iz Jelovca je že tirjal pečat nazaj, a pisar mu reče, da Seidlna domá ni, in ga potolaži, češ, bomo pa 2 pečata imeli: enega v pisarni, enega pa vi. — Ali niso to zares turške razmere?

Možje, ako še imate zdravih možganov v glavi in poštene vesti, tirjajte nemudoma pečate in pisma nazaj, prekličite pri polit. gosposki v Mariboru svoje podpise, ker so vam nepostavni in po zvijači bili izviti! Postava (§. 2.) velewa namreč, da se tako združenje le z dovoljenjem dež. odbora po sklenjeni pogodbi zastran srenjskega posestva in užitka srenjskega imetka, zastran ustanov in fondov goditi zamore, če namreč dež. zbor v to privoli. „Proti volji dotičnih srenj“ — pravi postava — „se pa sploh tako združenje goditi ne more.“ Kdo ima tako združenje sprožiti? Ne Seidl in tudi ne sami župani dotičnih srenj, ampak edino le srenjski odbori; kajti po §§. 26. — 28. srenjske postave spada v pravice srenjskega odbora vse, kar srenjo zadeva, torej tudi premoženje, imenovanje pisarjev in služabnikov in njih plača. Da pa odborovi sklepi veljavo imajo, morajo (§. 38.) vsi odborniki k seji se sklicati in vsaj dve tretjini pri seji biti in nadpolovična večina za to glasovati. Seidlnov podpisani protokol ni torej druga kot samovoljen švindel. Namen Seidlnov pa je, da postane župan vseh srenj v fari, kar je zdaj, ko je v Kamci svoje posestvo prodal, le mogoče, ako bi se res združile, ker ima še nekaj posestva v Rosbahu, ter lahko reče: „Jaz imam v Kamški srenji domovinsko pravico!“ Gorjé vam, ako si nemudoma svojih pravic nazaj ne dobite, ker pridete v združeni srenji gotovo čisto pod oblast mariborskih „gospodov“, katerim pri vas ni za drugo mar, kakor da ob volitvah po njih piščalki plešete!

V Ljutomeru 22 febr. 1874. Železnice, ktere se nekteri bojé, drugi pa veselé, menda še ne bomo tako hitro imeli. Tisti, ki se je bojé, bodo veseli, ker se stvar zateguje, da njih zemljišča cela ostanejo, da se njih konji še ne bodo plašili itd.; — drugi pa še vendar upamo, da železnico dobimo, ter bomo zamogli svoje pridelke

*) Po slovensko: „Sklep: Srenje Rosbach, Trestenice in Jelovec se združijo po §. 2. srenjske postave v eno krajno srenjo z imenom: „Kamca pri Mariboru“, ter nehajo biti samostalne krajne srenje.“ —

naravnost na Dunaj, v Gradec itd. pošiljati, kar je velik dobiček v gospodarskem oziru. Ta reč zdaj tako stoji: Vlada ne čuti še zdaj nobene sile, da bi se ta reč na postavno pot spravila, torej ni med postavami za napravljanje železnic, ki jih je vlada državnemu zboru predložila, one za železnico Dunaj-Novi, ki bi obsegala tudi naše kraje.

Društvo, ki se je lani za izdelovanje te železnice potegovalo, se je razteplelo, drugi podvzetniki pa nekako nemajo volje, to reč prevzeti, ali pa terjajo od države veliko podpore, in še celo to, da bi jim posestniki potrebna zemljišča zastonj odstopili, kar pa je vendar preveč, ker bi drugi potem ravno tako kakor mi to železnico rabili. V državnem zboru so štajerski poslanci vlado vprašali, kedaj da bode načrt postave za železnico od Dunaja proto Novi predložila; odgovora na to še vlada ni dala. Občine naše, okrajni in drugi zastopi so letos novo prošnjo do državnega zbora podpisali in odposlali. Mnogo se govori, ljudstvo prosil in zahteva, da bi se mu enkrat iz nevolje pomagalo, da tolikim terjatvam časa lažje zadočuje. Prosimo pa tudi svoje gg. državne poslance, da nas krepko podpirajo, naše interese branijo in odločno zastopajo.

Iz Celja 23. t. m. (Nova šola). Pretečeni četrtek 19. t. m. se je prvokrat vsa šolska mladina nižjih šol našega mesta po slovesni sv. meši zbrala v novi velikanski šoli, ktera se je napravila iz nekdanje grofije. K tej svečanosti prišel je bil iz Gradca svetovalec dež. namestni, g. Göbel, in z njim kakih 10 mestnih gospodov. Kakor je župan dr. Nekerman v svojem govoru omenil, ima nova šola za 3 razrede mestjanske, 5 razredov fantiške in 4 razrede dekliške ljudske šole prostora ter stane blizu 60.000 gld.; šola je pa tudi taka, da ji ni blizo enake. Za g. županom govoril je še g. svetovalec Göbel in se zahvalil v imenu dež. šolskega sveta mestjanom za njih trud pri stavbi nove šole. Po končanih govorih se je peljala mladina v dotične razrede in pričujoči gospodje so si vse prostore ogledali in vse lepo spoznali. In reči se mora, da so mestjani za šolo res veliko storili in se niso ustrašili 60% priklade k navadnim davkom posestnikom naložiti, da so si lepo šolo postavili. Poslopje stare šole bi si naj okoliča za svojo šolo kupila. Začasno je vojaščini v najem dana, ter bo služila v shrambo za obleko deželnih brambovcev. Vsakdo mora želeti, da bi skoro naši kmetje enako slovesnost obhajali, ter bi slovenska mladina v milem maternem jeziku se potrebnih ved učila. Bog pomози!

Iz Kozjega. Tudi pri nas se začenja vedriti; priča temu je volitev v srenjski zastop, ki se je vršila dne 16. t. m. Naši kmetji so si 12 vrlih mož izvolili; uradnikov ni nobeden ne enega glasú dobil, akoravno so bili v prešnjem odboru 3 uradniki in je g. Hriber kakor v okrajnem tako tudi v srenjskem odboru zvoñec nosil. Pokazali so naši kmetji pri tej volitvi, da imajo tudi v svoji sredini

dosti sposobnih in poštenih mož, kateri bodo vsaj toliko skrbeli za občinski blagor, kakor e. k. uradniki.

Smemo li iz te volitve sklepati, da so g. Hriber in njegovi tovarši pri kmetih zgubili zaupanje? Odgovorjam: dà! —

Od novega odbora pa še to pričakujemo in tirjamo, da nas reši ene občne nadloge, namreč sadanjega občinskega pisarja g. Zupanca, ki je sicer spreten in izurjen, hoče pa s kmeti komandirati, v tem ko so le izvoljeni zastopniki v svoji srenji gospodarji, občinski pisar pa njih služabnik, ki naj strogo pri svojem poslu ostane.

Iz Gomilkega v Savinski dolini. (Nagnjusni k mečki liberalizem.) Naš od vsih poštenih farmanov spoštovani g. župnik, ki že 28. leto tukaj duhovno službo opravljajo, dobili so nedavno od nekega farana, ki pa tega imena vreden ni, 3 pošte preskočlo brezimno listnico, ki se tako-le glasi: „Častiti g. fajmošter! To ni res, da bi mi bilo to (kaj? se ne ve. Dop.) za pokoro dano, jaz prostovoljno sam za Vas pokoro delam. Zavolj bogočastja ne bodite čmerni, če ste še kristjan. Res vera peša, kdo je kriv?“

Človeka očitno vest grize, ker govori o pokori, ki jo delati mora. K zveličanju mu pa ne bo, ker jo dela le za — fajmoštra. Ker ga tudi „bogočastje“ srbi, je menda eden tistih, ki več k božji službi ne hodijo, so pa nevoljni, če duhovniki vernike te dolžnosti opominjajo. Po tem takem si tudi tihotapec sam lahko reši vprašanje: „Kdo je kriv, da vera peša?“ — Tisti, ki so po nekrščanskem življenji vero zapravili, med ljudstvom neverstvo trosijo, nad duhovniki se pa jezijo, da nočejo brezverskih kožuharjev hvaliti in drugim v posnemanje priporočati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nekdo izmed Slovencev, ki ve za vse skrivnosti ustavakov, piše z Dunaja „Narodu“, da ne bode ustavaška stranka prej dovolila državnega stroška, dokler niso „verske“ postave od gosposke zbornice sprejete in od cesarja potrjene. „Kakor vse kaže“ — pravi dalje — „pridejo konfesijonelne postave še pred državnim proračunom na vrsto. Proti bode glasovala le „pravna“ stranka in en del Poljakov. Obligatorični civilni zakon pa bode težko dobil večine, ako so ministri proti njemu.“ — Po tem takem je visoka politika četverih mladoslavencev sklenila, za konfesijonelne postave glasovati. — Te dni je „Slovenec“ jasno dokazal, da je to izdajstvo domovině! Pa kaj domovina, kaj národnost tem ljudem!“ Da se le brezverstvo pase, črt proti kat. cerkvi ohladi, s tem pa brinjevi venec liberalizma okoli kipečih čel ovije, vse drugo je slovenskim liberalcem — „šmarn!“

Sicer se pa dunajski ustavaki hudo med sebo pulijo. Ker je namreč mnogo ustavakov v smislu

vlade glasovalo za kolek pri novinah, so se zamerili ustavaškim novinam in volilcem, ki hočejo nezaupnice poslati svojim izvoljencem. — Še hujši ogenj je švignil v streho ustavaškega doma, ker je vlada te dni tri ustavaške liste, ki so zaradi novinarskega kolka večino državnega zbora in fin. ministra prehudo zgrabili, konfiscirala, namreč: „Wiener Tagblatt“, „Tagespresse“ in — čujte! tudi trobentačo ustavakov, „Neue fr. Presse.“ Zarad tega velika jeza v ustavaških listih.

Na čast našemu cesarju bila je 19. t. m. sijajna vojaška parada v Petrogradu na admiral-skem trgu, ki je tolik, da je moglo blizu 30.000 pešcev in konjikov po njem marširati. Ruski vo-jaki so pozdravili cesarja z gromovitim: „Zdravje želajem“ (želim)! Komandiral je veliki knez Nikola Nikolajevič. Cesar se vrne na Dunaj čez Moskvo in Varšavo v petek 27. t. m.

Prvosednik drž. zbora je naznanil, da je 16. t. m. češke poslance povabil priti alj se pa vel-javno izgovoriti. Izgovorili se že bodo, izgovor pa ne bo ustavakom po volji, torej nove volitve že tretjokrat v 4 mesecih!

Predlog Fuksov, da se kolek pri novi-nah odpravi, je bil s 129 proti 114 glasovom, to-rej z majhno večino, zavržen. V tem oziru so francoski poslanci že bolj blagodušni, ker so zavrgli nasprotni predlog, da se kolekovanje no-vin vpelje. — Štajerski poslanec Walterskirchen je v imenu tovarišev vprašal ministra trgovine, ali misli še v tem zasedanji predložiti postayni načrt za železnico Knittelfeld - Zaprežič. — Slo-venskim poslancem in posebno g. Hermanu pa svetujemo brati denešnji dopis iz Ljutomera in po njem se ravnati, saj je zbornica naročena na „Gospodarja“. — Odbor, ki pretresuje spome-nico delalcev, je povabil društvo „Volksstimme“, da pošlje v odbor poverjenika, ki bi v imenu de-lalcev povedal, po kakem načinu bi se jim tirjatve izpolnile? Ko je pa česki národ po svojih po-stavnih zastopnikih izročil pismo zastran pogojev, pod katerimi bi česki poslanci v drž. zbor stopili, se pismo še odboru v pretres izročilo ni! Ži-vela enaka pravica za vse!

Ogersko. Ako človek obravnave v oger-skem zboru prebira, se mu dozdeva, da se po-slanci pri žalostnem stanju države le kratkočasijo, ko tratijo čas s prav malovrednimi vprašanji do vlade, ki potem v odgovorih pobija vprašalce. Poslednji čas pa naročajo levičniki celó peticije, da se — drž. zbor razpusti! Vlada hoče, kakor je naznanil služben list, odstopiti, brž ko se cesar z Ruskega povrne.

Česko. Pri volitvi v državni zbor v Pra-hatici namesto župnika Jungbauer zmagal je proti njemu ustavak Mayer z le 6 glasovi ve-čine. „Vtld.“ pravi, da je Jungbauer prav zarad tega, ker je bil v državni zbor stopil, zgubil gla-sove federalističnih volilcev.

Solnograško. Kat. pol. društvo je

sklenilo pismo do kardinala nadškofa, da se usta-vijo konfesijonelnim postavam.

Vnanje države. V nemškem državnem zboru je predlog alzaško - lorenskih poslaucev, ki za-stopajo stranko Franciji privrženo, da se namreč po sklepu drž. zbora prebivalstvo vpraša, ali hoče pri Nemčiji biti, z večino glasov zavržen bil. Stras-burški škof Raes je pa v imenu kat. stranke iz-rekel, da ona priznava mirovno pogodbo, vsled ktere so se te pokrajine z Nemčijo združile. Za-rad tega je zdaj razpor med enimi in drugimi, skušnje pa bodo pokazale, da je kat. stranka pravo zadela, druga pa s svojim obnašanjem le novih nadlog deželi pripravlja. Z glavo se stena ne razbije! — Gosposka zbornica dež. zbora spre-jela je z 89 proti 51 glasovom posinil civilni zakon s postavo o civilnih maticah s civilnimi urad-niki. Vse torej civili, najbolj pa bode ljudstvo.

Na Španskem Karlisti napredujejo ter so zopet republikanskega generala Moriones-a nekte-rekrat natepli.

Angleško. Gladstonovo ministerstvo je odstopilo in nastopilo novo konservativno pod predsedstvom Dizraeli-ja (izgovori: Dizrili). Dizraeli je krščen jud, rojen 1805 v Londonu. Bil je že trikrat poprej: l. 1852, 1858 in 1866 za malo časa v ministerstvu, ter se je posebno prikupil braneč verske koristi, kakor je tudi pri preteklih volitvah zagovarjal versko vzrejo šolske mladeži. Mož je silno spreten govornik, ki umé nasprotnika brž od najslabeje strani zgra-biti. Drugi ministri so iz najodličnejših konser-vativnih rodbin. Vnanje zadeve zastopa Derby, ki je že tudi večkrat minister bil.

Razne stvari.

(Zlata poroka) bila je 16. t. m. v Mozir-jem. Starček J. Janžovnik, zdaj na prevžitku, jo je s svojo ženko prav slovesno obhajal. Sva-tovsko obleko, gostijo in vse drugo oskrbeli so blagi tržani in dobrodušne gospé, vrh tega še pa tudi z milimi darovi oba zakonska obdarili!

(V Ulimjem) je bila enaka slovenost 8. t. m. Poštena zakonska sta: Mih. in Katar. Polutnik, oba nad 80 let stara, ki sta celih 50 let vedno v lepem miru in krščanki zastopnosti živela, kar življenje najbolj podaljšuje. Ker nista otrok imela, sta prepustila malo posestvo poštenemu fantu bliž-nje žlahte, kateri ž njima kakor dober sin ravna, ter je svojemu stricu in svoji teti veselje zlate poroke pripravil.

(Kaj vse pust dela!) Ptujčani, to je svojat ptujskih liberalcev, napravila je pustni torek prav robato, nemško-liberalno maškarado, v kateri so na smeh stavljali cerkvene osebe, našeman Bis-mark pa je pesjanstvo, svoje „sauhirte“ vozaril. Kakor poroča graški „Vlksbl.“, je neki profesor! ondašnje realke vse to naštimal, ter se po nesra-

mnosti med vsemi odlikoval. Ko bi imel ta človek količkaj rdečice v sebi, bi se pač med učenci več ne prikazal. — Še ena. Na Laškem je bil tudi pustni torek pogreb poštenega, narodnega tržana, g. Orožna. Sprevod je vodil celjski opat g. Vrečko, in menda je plasti pustnega zraka pripisati, da je spreveditelj čisto bil pozabil, da je Laška, iz trga in okolice obstoječa fara, čisto slovenska, ker je — in to še narodnemu tržanu! — nemško nagrobnico napravil! Nimamo li že dosti drugih narodnih nasprotnikov, da začno cerkveni organi nemškutarske mehove med nami vleči? Ni li zadosti že nasprotovanje proti cerkvi od narodne strani, da se s takim nemodrim obnašanjem še bolj — cerkvi na kvar — narodna strast draži?

(Posljedni petek) ni bilo v Ptuj u navadnega tedenskega sejma zaradi grdega vremena. Toraj cena stara.

(Nesreča pri božji službi.) Kakor po drugod po mestih bila je tudi v Levovu na Poljskem 3 pustne dni 40urna molitev pred sv. Rešnim Telesom. Pustni torek na večer bil je slovesni sklep v cerkvi oo. Jezuitov. Proti koncu pridige navstane od velikih vrat sem hrup, da gori. Velika množica ljudi (bilo jih je v cerkvi 4 do 5000) tišči na vse kraje k vratam, od zunaj pa gasilci v cerkev. V silni gnječi so bile 4 osebe zmečkane, več drugih pa hudo poškodovanih. — Velike nesreče krivi so, kakor se soglasno poroča — tatovi, ki so hrup: gori! zagnali, da bi v gnječi lažje kradli. Ognja se ve, da ni bilo.

(Kozé) tudi v Mariboru in okolici hudo razsajajo ne le po bolnišnicah, marveč tudi po mnogih hišah tako, da so nekatere že v zaprtnem stanju.

(Učitelj, kakoršen bi ne smel biti.) Iz marbeškega okraja se nam piše: Pepelnico sredo se je v krčmi učitelj hvalil, da je učencem prepovedal popotnike pozdravljati s lepim kristjanskim pozdravom: „Hvaljen bodi J. K.“ Gosti strme nad brezglavnim liberalcem, pošteni Šent-Antonski farman Brunčko pa oblizanca posvari, rekoč: „G. učitelj, le ostanite pri starem lepem pozdravu, lepšega od tega ne boste iznašli!“ — Temu odgojitelju katoliške mladeži so sploh cerkveni obredi „šmarni“ v procesijah s presv. Rešnim Telesom peti mu je „nachzoteln“ in „plärren“ i. t. d. Vso to liberalno bezumje srka iz „Dorfbothe“, ki mu je „leibžurnal.“ — Če ljudje taci učiteljev vidijo in slišijo — in taci je več — se pač ni čuditi, ako se, kakor Šent-Antončani, branijo zidati šolo, ker se bojé, da jim pridejo otroci dušnim rabeljnom v reke.

(Slavjansko pevsko društvo v Gradcu) napravi dne 9. marc. na večer pevsko veselico. Posebni odbor za to se je sestavil na polovico iz udov pevskega društva, za polovico pa iz „Slovanske besede.“ —

(Preloženo zborovanje.) Kat. pol. društvo pri sv. Jurji na Šavnici ne bode,

kakor je bilo zadnjič razglašeno, v nedeljo 1. marcija, marveč nedeljo potem, 8. marcija, zborovalo.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Faro gornje sv. Kungerte poleg Maribora je prejel č. g. Mat. Wurzer. — Prestavljeni so gg. kaplani: A. Fišer v Šmarjeto na Pesnici; — Jož. Sattler v Stari trg; — Jan. Kunc k sv. Magdalen v Mariboru. — Gg. Fr. Jug in Hen. Verk še ostaneta na svojih mestih. — Č. g. dekan Cirkovski, Nagy, stopi v pokoj in fara je do 1. apr. razpisana.

Listnica vredništva. G. P. C. v R. Odposlali na zaželeno adresu. Pergas!

Tržna cena	V		V		V		V	
pretekli teden	Mari-		Ptuj		Celju		Varaž-	
	boru						dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	50	7	—	7	60	7	10
Rži	5	40	5	—	5	50	5	15
Ječmena	—	—	4	34	4	40	3	—
Ovsa	2	40	2	50	2	60	—	—
Turšice (koruze) vagan	5	20	5	5	4	40	4	95
Ajde	4	10	4	10	4	40	4	10
Prosa	—	—	4	80	4	40	—	—
Krompirja	2	40	2	—	2	—	2	20
Sena cent	1	50	2	20	1	20	1	15
Slame (v šopkih)	1	40	1	80	—	80	1	40
„ za steljo	—	90	1	—	—	60	—	90
Govedine funt	—	31	—	32	—	30	—	24
Teletine	—	34	—	34	—	34	—	24
Svinjetine	—	34	—	32	—	34	—	32
Slanine	—	36	—	37	—	36	—	40

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	70	15
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	170	—
Ažijo srebra	105	—
„ zlatá	—	—

Loterijske številke:

V Gradcu 21. februarja 1874: 60 18 70 7 10.
Prihodnje srečkanje: 7. marcija.

Za prodajo

pripravljenih imam čez 1000 žlahnih sadnih dreves raznega plemena, posebno lepe jablane, hruške in visoke, rdeče in rumene češnje hrustalke, katerih tu posamezno navesti ne morem; cena à 40—60 kr. a. v. Ker je bilo letos posebno ugodno vreme, narezal sem čez 20,000 cepik ali mladik od več ko 1000 plemen raznega žlahnega sadja; da bi se po slovenski domovini razširilo, jih oddajam skoro zastonj in sicer: po krajcarji jedno, z imeni na listkih pisanimi à 2 kr. brez drugih stroškov. — Tudi se dobi pri meni 80,000 rozeg in nekaj stotin vlačenic od raznih vinskih trt, dalje imam divjake, murbe, malince,

jagode, razna semena in drugo kmetijsko robo na izbiro kakor tudi angleške svinje in ovce za plemo.

Ker je c. k. kmetijska družba stroj (mašino) za drenažne cevi meni izročila, vabim vse gg. posestnike, da si naroče cevi za odpeljavanje vode iz travnikov in vinogradov. Cena je 10—20 gld. a. v. za tisoč kosov. — Naročila sprejema g. **Berdajs**, trgovec v Mariboru in podpisani.

Dominik Čolnik,

na Drvanji, pri sv. Lenartu v slov. gor.

Mlad fant,

1—3

kteri se hoče krojaškega (žnidarskega) posla učiti, ter je močne, zdrave narave, in je nekoliko v šolo hodil, se takoj sprejme pri

Jožefu Leeb-u,

krojaču v Mariboru (Burg-Platz.)

Priporočilo.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem
gostilnico pri Schramlnu

(Gasthaus zur Mehlgrube)

prevzel v najem.

Za dobra vina, pivo, jedila in urno postrežbo bodem po vseh močeh skrbel. Posebno ob tržnih dnevih in sploh vsak dan bodem p. n. občinstvu z mnogovrstnimi jedili postreči zamogel.

K obilnemu obiskovanju se priporočam z odličnim spoštovanjem

France Haring,

2—3

krčmar pri Schramlnu.

Naznanilo.

3—3

Podpisani okrožni pooblastenec naznanja spodobno p. n. društvenim deležnikom c. k. privilegirane **vzajemne graške zavarovalnice** proti ognju, da so **letni doneski** za l. 1874 ravno toliki, kakor lanski, ter ob enem vljudno prosi, te doneske vsaj do **konca m. marcija** t. l. pri tukajšnjem okrožnem komisarstvu (*Tegethofska cesta, v novi Girstmaierjevi hiši poleg Götzove pivarne v 1. nadstropju*) blagovoljno vplačati.

Podpisani tudi p. n. gospodom društvenikom in drugim p. n. zavarovalcem na znanje daje, da je c. k. vzajemna graška zavarovalnica proti ognju že dné 1. januarja 1873 pričela s **posebnim oddelkom zavarovanja premakljivih stvari**, ter sprejema zavarovanja **strojev, blagá, pridelkov, zalog** in sploh **vsakoršnjih premakljivih stvari**, ki se hoté proti ognju zavarovati.

Gledé na to, da si je c. k. graška vzajemna zavarovalnica po dolgoletnem, obče koristnem delovanji povsod popolnega zaupanja pridobila, se nadeja tudi podpisani obilnih oglasov na **zavarovanje premakljin**, in to tem več, ker je zavarovalnica na mnogostranske želje društvenikov svoje delovanje tudi na **nepremakljive stvari** razširila, in ker njeno premoženje kakor tudi njeno pošteno gospodarjenje popolno poroštvo daje, da bode svoje zaveznosti natančno izpolnjevala.

Oglase za zavarovanja sprejema podpisano okrožno komisarstvo, ki tudi radovoljno vsa opravilna pojasnjenja daje.

Okrožno komisarstvo c. k. priv. vzajemne zavarovalnice proti ognju.

V Mariboru, dné 9. februarja 1874.

Vitelm Hrauda,

okrožni pooblastenec.